

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte a Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020: Deschiderea secțiilor de votare

15 noiembrie 2020

Ora: 9:00

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată că până la ora 9.00 Misiunea a recepționat **105 semnalări de incidente** de la observatori, prezentul comunicat incluzând **62 de incidente** prelucrate de echipa centrală a Misiunii Promo-LEX la ora respectivă.

Pentru turul întâi al alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020 MO Promo-LEX, la ora 9.00 recepționase **64 semnalări de incidente** de la observatori, în comunicat fiind incluse **35 de incidente** prelucrate de echipa centrală.

Observarea de către MO Promo-LEX a turului doi de scrutin al alegerilor prezidențiale

În ziua alegerilor pentru turul al doilea al alegerilor prezidențiale din 1 (15) noiembrie 2020, ca și în primul tur, Promo-LEX va delega câte un observator pe termen scurt (OTS) în 608 secții de votare (SV), selectate de MO Promo-LEX pe baza unui eșantion stabilit de către o companie sociologică.

În plus, în toate cele 42 de secții de votare unde vor exercita dreptul de vot alegătorii din regiunea transnistreană va fi repartizat câte un observator static.

Procesul electoral din secțiile de votare, din imediata apropiere a acestora și traseele de acces către secțiile de votare, inclusiv la care vor vota alegătorii din regiunea transnistreană, va fi monitorizat și de 80 de echipe mobile de observatori.

De asemenea, o atenție deosebită va fi concentrată pe secțiile de votare de peste hotarele țării, unde este planificată delegarea observatorilor statici în 61 SV.

Suplimentar primului tur de scrutin, în al doilea tur, Promo-LEX a detașat patru echipe de observatori instruiți și în domeniul monitorizării întrunirilor publice.

Incidente semnalate la deschiderea secțiilor de votare:

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 constată,

Acces restricționat pentru observatori sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare- 1 caz.

- **SV 16/1 Edineț, Edineț.** Observatorului Promo-LEX ia fost restricționată observarea liberă în secția de votare, nu i s-a permis deplasarea prin interiorul secției, nu i s-a permis să filmeze sau să facă careva fotografii deși a solicitat permisiunea președintelui de 3 ori, era orele 7: 05 și fluxul alegătorilor în SV nu era mare.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 13 cazuri.

- **SV 1/105 Chișinău, Buiucani.** Un operator nu se poate conecta. Președintele BESV a anunțat CEC, însă Comisia a comunicat că rețeaua este supraîncărcată și la moment nu se poate rezolva.
- **SV 1/198 Chișinău, Râșcani.** Operatorii SIAS Alegeri timp de 20-40 min nu aveau acces la SIASA. Președintele BESV a sunat la CEC și problema s-a clarificat, procesul de votare nu s-a stopat, alegătorii fiind înscriși pe o foaie, iar ulterior au fost introduși în SIAS Alegeri.
- **SV 1/7 Chișinău, Botanica.** Operatorii SIAS Alegeri nu se puteau conecta timp de 30 min. Președintele BESV a anunțat CEC și au fost înlăturate defecțiunile tehnice.
- **SV 12/28, Criuleni, Măgdăcești.** În intervalul orelor 06:00 – 7:27 operatorii nu se pot conecta la sistemul SIAS. Procesul de votare nu a fost stopat, alegătorii se înscriu pe foaie. Președintele BESV încearcă să rezolve problema.
- **SV 4/03 Anenii Noi, Anenii Noi.** Ambii operatori au întâlnit deficiențe la conectarea în SIAS Alegeri, operator 1 în intervalul 7:15 - 7:42; operator 2 în intervalul 7:30-7:40. Pe durata celor 30 min procesul de votare nu a fost stopat, alegătorii au fost înscriși pe foaie. Problema a fost rezolvată.
- **SV 18/026, Florești, Cunicea.** O alegătoare nu a fost identificată în sistemul SIAS Alegeri, dar era inclusă în listele electorale. Alegătoarea a votat fără a fi înregistrată în SIAS Alegeri. OTS Promo-LEX, susține că în primul tur alegătoarea s-a regăsit în SIAS Alegeri la SV respectivă, însă în turul II este arondată la cealaltă SV din localitate.
- **SV 01/107, Chișinău, Buiucani.** SIAS Alegeri nu a funcționat în intervalul 7.00 – 7.18 (operator 1)/7.30 (operator 2). Operatorii au verificat conexiunea la internet și au repornit programul de câteva ori. Din această cauză ambii operatori au început lucru mai târziu de ora 07.00.
- **SV 25/40, Orhei, Furceni.** La ora 7:05 a fost deconectat internetul și nu era conexiunea cu SIAS Alegeri. A fost contactat furnizorul de servicii internet. Procesul de votare nu a fost întrerupt, înregistrarea alegătorilor a avut loc pe suport de hârtie. Abia la ora 8:30, problema a fost remediata, operatorii introducând datele în SIAS Alegeri.
- **SV 10/7, Căușeni.** În intervalul 06:59 – 7:15 a lipsit conexiunea la internet.
- **SV 10/2, Căușeni.** La 07:05 a dispărut conexiunea la internet și, respectiv, la SIAS "Alegeri". Un lucrător de la Moldtelecom a început lucrările de remediere. În cazul unui calculator, problema a fost remediată, iar conexiunea a fost restabilită după 30 minute, însă în cazul celui de-al doilea - nici peste o oră nu s-a reușit reconectarea.
- **SV 32/31, Ștefan Vodă, Talmaza.** SV a fost deschisă abia la ora 07:40 din cauza lipsei conexiunii la SIAS "Alegeri". În intervalul 07:40-07:50, alegătorii au fost înregistrați manual, pe foi – până la conexiunea unui calculator (care lucra însă cu întreruperi). În cazul celui de-al doilea calculator, conexiunea nu a fost restabilită nici după ora 8.
- **SV 10/36, Căușeni, Plop Știubei.** A dispărut conexiunea la internet în intervalul 7:35-7:40. După o resetare a programei, conexiunea a fost restabilită.
- **SV 32/10, Ștefan Vodă, Cioburciu.** Lipsește conexiunea la SIAS "Alegeri". A fost solicitată intervenția specialistului pentru remedierea situației.

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 4 cazuri.

- **SV 32/001, Ștefan Vodă, Ștefan Vodă.** În raza de 100 m de la SV se afla un panou cu afișaj electoral în favoarea unui concurent.
- **SV 29/9, Soroca, mun. Soroca.** În fața SV, peste drum, este amplasat un panou cu promovarea unui concurent, iar la intrarea în SV au fost observate câteva pliante mici ale altui concurent.
- **SV 31/001, Șoldănești, Șoldănești.** La cca. 50 m de la SV, pe un panou era amplasat un afișaj electoral în favoarea unui concurent. La sesizarea acestui fapt, membrii BESV au intervenit și au înlăturat afișajul electoral.
- **SV 32/030 Ștefan Vodă, Talmaza.** În fața SV, la distanța de cca. 50 m, pe fațada unui magazin era amplasat un banner în susținerea unui candidat. După ce observatorii s-au apropiat de magazin, proprietarul a scos bannerul de pe fațada clădirii, însă nu a înlăturat afișele electorale în favoarea

aceluiași candidat amplasate pe ușa. După spusele acestuia, persoanele care au amplasat bannerul i-au spus că nu va fi o încălcare.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 3 cazuri

- **SV 07/011 Cahul, Cahul.** Persoane care s-au prezentat drept reprezentanți cu drept de vot din partea concurenților s-au prezentat la SV fără a avea legitimații corespunzătoare. Președintele BESV a menționat că nu a primit legitimațiile de la CECE. Ulterior membrii BESV au încercat să rezolve situația creată și s-au deplasat la CECE.
- **SV 18/002, Florești, Florești.** De la 7.30 până la 8.37, un grup de 3 persoane s-au aflat în raza de 100 m a SV. Una din persoane, care votase anterior a transmis o pungă cu o haină observatorului din partea unui candidat spunându-i că va folosi când va merge cu urna mobilă. Acest grup se află și se deplasează în preajma secției de votare.
- **SV 18/023 Florești, Cuhureștii de Sus.** La ora 7.30, în incinta SV se afla o persoană neautorizată care purta uniforma IGSU. Președintele BESV a menționat că această persoană exercită atribuțiile de polițist pentru a proteja buletinele de vot.

Întreruperea procesului de filmare a operațiunilor electorale privind deschiderea secției de votare sau a procedurilor de numărare a buletinelor de vot – 8 cazuri.

- **SV 1/192 Chișinău, Râșcani.** La ora 6.50 a fost constatat că camera video nu funcționează. Președintele BESV a anunțat CEC, dar nu s-a întreprins nimic.
- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** Camera video nu înregistrează. Președintele BESV a comunicat că camera funcționează.
- **SV 37/11, regiunea transnistreană, Anenii Noi, Varnița.** Potrivit observatorului Promo-LEX camera nu a fost pornită la procesul de sigilare a urnelor și distribuirea buletinelor de vot. Aceasta este poziționată în spatele operatorilor.
- **SV 20/002, Hîncești, Hîncești.** Camera de înregistrare video nu a fost deconectată la ora 7.00, după deschiderea SV. La ora 8.25 camera video încă este conectată și înregistrează video, procesul de votare.
- **SV 36/40, UTAG, Cazacalia.** Camera video nu a fost pornită la momentul pregătirilor efectuate pentru deschiderea SV - persoana responsabilă de conexiunea acesteia a întârziat. După ce a observat situația respectivă, Președintele BESV a conectat camera video, însă aproape de sfârșitul procedurilor de pregătire a SV pentru deschidere.
- **SV 11/2, Cimișlia.** Președintele BESV a oprit procesul de filmare la 7.50.
- **SV 27/25, Rîșcani, Hiliuți.** Înregistrarea video nu a fost întreruptă după deschiderea SV pentru alegători. După obiecțiile celor prezenți la proces, înregistrarea a fost oprită.
- **SV 27/015, Rîșcani, Braniște.** Camera de filmat nu a fost oprită după procesul de deschidere a SV, la ora 8.10 camera încă înregistrează procesul.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul de 100 m și/sau în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 2 cazuri

- **SV 1/87 Chișinău, Buiucani.** Un alegător la ieșirea din cabina de vot a arătat buletinul de vot și a strigat tare că a votat pentru un candidat anume. Președintele BESV a avertizat alegătorul că nu se permite agitația electorală.
- **SV 06/002, Briceni, Briceni.** Lângă intrarea în SV, se află o persoană neautorizată care distribuie alegătorilor măști de protecție și poartă discuții cu aceștia. Persoana în cauză este un susținător al unui candidat.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 19 cazuri.

- **SV 1/19 Chișinău, Botanica.** Urna de vot a fost sigilată cu 3 sigilii. La ora 6.47 un sigiliu a fost rupt din neatenție de către un membru BESV la o urnă de vot staționară.
- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu câte 2 sigilii, din motiv că în secția de votare ar fi puține sigilii.

- **SV 1/199 Chișinău, Râșcani.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a menționat că nu au fost aduse suficiente sigilii.
- **SV 1/ 221 Chișinău, Râșcani.** O urna staționara (de rezerva) a fost sigilată cu un sigiliu, 2 urne staționare au fost sigilate cu câte 3 sigilii. Președintele BESV a comunicat că au recepționat sigilii insuficiente (10 sigilii).
- **SV 37/38, regiunea transnistreană, Rezina.** Urnele de vot staționare sunt sigilate doar cu 3 sigilii. Potrivit președintelui BESV acesta este numărul de sigilii repartizate de CEC.
- **SV 37/22, regiunea transnistreană, Criuleni.** Urnele de vot staționare sunt sigilate doar cu 3 sigilii. Potrivit președintelui BESV acesta este numărul de sigilii repartizate de CEC.
- **SV 1/3 Chișinău, Botanica.** Urna staționară este sigilată doar cu 3 sigilii. Președintele BESV a menționat că potrivit regulamentului, se permite aplicarea de la doua până la patru sigilii.
- **SV 33/008, Taraclia, Tvardița.** Una dintre cele trei urne de vot staționare nu este sigilată. Membrii BESV consideră că aceasta nu va fi utilizată pe parcursul zilei și respectiv au decis să nu o sigileze. Urna de vot se află la un loc vizibil în incinta SV.
- **SV 36/004, UTA Găgăuzia, Comrat.** Membrii BESV au constatat că nu au suficiente sigilii pentru toate urnele de vot. În consecință, membrii BESV au decis să nu folosească acesta urnă la procesul de vot. Urna a fost depozitată într-o camera auxiliară din SV. Observatorul a menționat că membrii BESV au întocmit un act în privința acestei situații.
- **SV 1/154 Chișinău, Ciocana.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu 3 sigilii. Președintele BESV a menționat că au recepționat puține sigilii.
- **SV 1/9 Chișinău, Botanica.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu 3 sigilii. Președintele a menționat că a lăsat un sigiliu de rezervă.
- **SV 1/411 România, Galați.** Urna de vot staționară a fost sigilată doar cu 2 sigilii.
- **SV 13/25, Dondușeni, Tîrnova.** SV a recepționat doar 10 sigilii, în timp ce în incinta acesteia sunt 2 urne staționare și 3 mobile. În rezultat, urnele staționare au fost sigilate doar cu câte 2 sigilii, motivându-se prin lipsa sigiliilor suficiente pentru toate urnele.
- **SV 35/8, Ungheni.** Ambele urne staționare nu au fost sigilate regulamentar: una a fost sigilată cu 3 sigilii, iar a doua - cu 2 sigilii. Motivul invocat a fost recepționarea insuficientă a sigiliilor.
- **SV 10/4, Căușeni.** Urna de vot staționară a fost sigilată cu doar 2 sigilii. Președintele BESV a comunicat că nu e nimic grav și nu ar vedea o problemă în aplicarea a 2 sigilii în loc de 4.
- **SV 27/1, Rîșcani.** Doar una din cele 3 urne staționare din incinta SV este sigilată cu câte 4 sigilii, pe când celelalte două - cu câte 2 sigilii. Președintele BESV a motivat prin recepționarea cantității respective de la CEC.
- **SV 27/2, Rîșcani.** Urnele de vot staționare au fost sigilate doar cu câte 3 sigilii, motivul invocat fiind recepționarea a doar 10 sigilii de la CEC.
- **SV 06/002, Briceni, Briceni.** Urnele de vot au fost sigilate doar cu câte trei sigilii. Președintele BESV a spus că nu primit numărul necesar de sigilii. Ulterior de la CECE au fost aduse sigilii necesare și urnele au fost sigilate conform regulilor.
- **SV 18/022 Florești, Cuhureștii de Sus.** Urna de vot mobilă nu a fost sigilată. Membrii BESV au spus că o vor sigila la momentul plecării din SV.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 2 cazuri.

- **SV 1/218 Chișinău, Râșcani.** Un alegător a observat ca în listele de bază era semnat că a votat în primul tur. Alegătorul susține că nu a votat în primul tur. Ștampila „votat,” lipsea din fișa de însoțire.
- **SV 1/228 Chișinău, Râșcani.** La ora 8.10 un alegător a observat că în listele de bază este inclusă o persoană decedată, care se afla la aceeași viză de reședință ca și alegătorul.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului (prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 4 cazuri.

- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** Un alegător la orele 7:55 a fotografiat buletinul de vot. Toți membrii BESV au observat fotografierea buletinului, dar nimeni nu a reacționat la incident.

- **SV 1/261 Chișinău, Sângera.** La ora 8.10, în afara secției de votare, au fost observați doi alegători, care arătau unul altuia fotografiile buletinelor de vot.
- **SV 1/100 Chișinău, Buiucani.** La ora 8.31 un alegător a fotografiat buletinul de vot. Un membru BESV a rugat alegătorul să șteargă fotografia, dar alegătorul a ignorat solicitarea.
- **SV 1/11 Chișinău, Botanica.** La ora 8.14 un alegător a fotografiat buletinul de vot. La rugămintea președintelui BESV, poza a fost ștearsă.

Nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID -19 – 3 cazuri.

- **SV 1/292 Chișinău, Stăuceni.** La ora 7.04 în secția de votare se aflau mai mulți alegători decât cabine de vot. Președintele BESV nu a reacționat.
- **SV 18/023 Florești, Cuhureștii de Sus.** Membrii BESV nu respectă regulile de protecție împotriva COVID-19 – nu se poartă masca/se poartă incorect.
- **SV 32/33, Ștefan Vodă, Volintiri.** Nu sunt respectate regulile anti-pandemice. Astfel, la un număr de 5 cabine de vot, în incinta SV sunt admiși și câte 7 alegători.
- **Deconectări energie electrică – 1 caz**
- **SV 13/25, Dondușeni, Tîrnova.** La ora 07:10, în incinta SV s-a deconectat energia electrică. După aproximativ 20 minute, președintele BESV a reușit reconectarea acesteia.

Votarea nejustificată în grup (doi sau mai mulți alegători) – 1 caz.

- **SV 32/3, Ștefan Vodă.** În cabina de vot se aflau două persoane (soț și soție). Președintele BESV a intervenit și a soluționat încălcarea.

Altele – 1 caz.

- **SV 32/10, Ștefan Vodă, Cioburciu.** Într-o cabină de vot a fost găsit un buletin cu ștampila de vot aplicată. Cabina de vot a fost dată mai în lături, iar președintele BESV s-a poziționat lângă cabina de vot pentru a asigura securitatea buletinului respectiv. După discuțiile cu cei prezenți în incinta SV, membrii BESV au ajuns la concluzia că au identificat alegătorul care a lăsat buletinul în cabină. După ce a fost apelat de un membru BESV și s-a întors la SV, acesta inițial nu a recunoscut că a uitat buletinul în cabina de vot. Totuși, după discuția cu președintele BESV, acesta a decis să-și asume cazul și să arunce buletinul în urna de vot.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de comunicare al Misiunii de Observare Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 (15) noiembrie 2020: GSM 069269684, e-mail:

inga.stegarescu@promolex.md